Hukuk Bölümü 2008/336 E., 2009/26 K.

- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 10]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 13]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 14]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 19]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 27]

"İçtihat Metni"

Davacı vekili, dava dilekçesinde, Ankara İli, Altındağ İlçesi, Ulubey Mahallesi, 219. Sokak No:20 kapı no'lu bina ve eklentilerinin(ağaçlar dahil olmak üzere) yol açma çalışmaları nedeniyle davalı idarece 6.12.2006 günü hiçbir bedel ödenmeksizin yıkıldığını, yıkım için davalı idarece bir encümen kararı alınmadığı gibi, bu konuda bir tebligat yapılmadığını, 3194 sayılı Yasa'nın 18. maddesinin 10. fıkrasının, kamu hizmetlerine ayrılan (olayda imar yolu) yerlere rastlayan yapıların, belediye ve valilikçe kamulaştırılmadıkça yıktırılamaz hükmünü getirdiğini, davaya konu bina ve eklentilerinin, davacının 1432/15692 hisse ile malik bulunduğu Altındağ İlçesi, Solfasol Mahallesi, Sivrikaya mevkiinde kain tapunun 3461 ada, 5 parsel no'lu taşınmaz üzerine 1975 yılında yapıldığını, binanın yapımından bir süre sonra imar geldiğini ve davacıya tapudaki hissesine karşılık başka yerden (DOP düşüldükten sonra) arsa verildiğini, davacının imarla birlikte çıkarılan 2981 sayılı İmar Affı Yasası'ndan yararlandığını ve Yasanın öngördüğü tüm evrakları tamamlayarak Belediyeye sunduğunu ve binayı imar mevzuatına uygun hale getirdiğini, dava konusu ev ve eklentileri (ağaçlar dahil) hakkında Ankara 5. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2005/15 D. İş sayılı dosyası ile tespit yaptırıldığını, hukuka aykırı şekilde yapılan bu yıkım sebebiyle davacının mağdur edildiğini, bu nedenle, Altındağ İlçesi, Ulubey Mahallesi, 219. Sokak, No:20 kapı no'lu bina ve eklentilerine (ağaçlar dahil) davalı idarenin kamulaştırmasız el atması nedeniyle ve 2007 yılı Bayındırlık Bakanlığı birim fiyatları esas alınarak 55.500,00YTL değer takdirine, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı ile bu bedelin 6,000,00YTL'sinin dava tarihinden işleyecek yasal faiziyle birlikte davalı idareden tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır

Davalı vekilince, süresinde verilen birinci savunma dilekçesinde, Belediyelerince davacıya ait binanın yıkılması işleminin tamamen imar uygulaması sonucu imar yolunda kalan binanın tasfiyesinden ibaret olduğu, davacının binası ile ilgili olarak Belediyelerince Kamulaştırma Kanunu'na göre hiçbir işlem yapılmadığı, yapılan ve kesinleşen imar planı gereği davacıya ait tapulu hissenin başka bir imar parselinden karşılandığı, imar yolu üzerinde kalan kaçak yapının da yıkıldığı, bu nedenle, davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiği ileri sürülerek görev itirazında bulunulmuştur.

Ankara 22. Asliye Hukuk Mahkemesi; 22.3.2007 gün ve E:2007/1, K:2007/86 sayı ile; davada idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, YARGITAY 5. HUKUK DAİRESİ'nin 12.11.2007 gün ve E:2007/8973, K:2007/12891 sayı ile, davanın, imar uygulaması sırasında yolda kalması nedeniyle davalı idare tarafından yıkılan bina bedelinin tahsili istemine ilişkin bulunduğu, Mahkemece, davaya bakmanın idari yargının görevi dahilinde olduğu belirtilerek, dava dilekçesinin görev yönünden reddine karar verildiği, hükmün davacı vekili tarafından temyiz edildiği, dosyada bulunan kanıt ve belgelerden, davacının kendisinin de hissedar olduğu kadastral 3461 ada, 25 parsel sayılı taşınmaz üzerine yaptığı gecekondusunun imar planında yolda kalması nedeniyle davalı Belediye tarafından yıktırıldığı ve davacının 3461 ada, 25 parsel sayılı taşınmazdaki hissesinin de muhtelif imar parsellerine şuyulandığının anlaşıldığı, 2981 sayılı İmar Kanunu'nun 18/10. maddesi uyarınca, imar düzenlemesi sırasında kamu hizmetleri için ayrılan yerlere rastlayan yapıların Belediye veya Valilikçe kamulaştırılmadıkça yıktırılamayacağı, bunun tabii sonucu olarak, davacının imar planında yol gövdesinde kalması nedeniyle kamulaştırılmadan yıkılan gecekondusu ile ilgili olarak, davalı idarenin eyleminin kamulaştırmasız el atma olarak kabul edilip, 1956 gün ve 1/6 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca işin esasına girilerek talep hakkında bir karar verilmesi gerektiği düşünülmeden, dava dilekçesinin görev yönünden reddine karar verilmesinin doğru görülmediği gerekçesiyle bozulmuştur.

ANKARA 22. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 13.3.2008 gün ve E:2008/34 sayı ile, Yargıtay bozma ilamına uyulmasına karar vermiştir.

Davalı vekilinin, idari yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkartılması yolundaki süresi içinde verdiği dilekçesi üzerine, dava dosyası örneği Danıştay Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI ; Davacının 3461 ada, 5 sayılı kadastral parsel üzerinde bulunan kaçak bina ve eklentilerinin imar yolunda kalması nedeniyle kamulaştırma yapılmaksızın yıktırılmasından dolayı uğranılan zararın yasal faiziyle birlikte ödenmesine hükmedilmesi istemiyle Ankara 22. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin E:2008/34 esas sayısında kayıtlı olarak açılan davada, davanın görüm ve çözümünün idari yargının görevine girdiği ileri sürülerek davalı idarece görev itirazında bulunulduğu ve itirazın reddi üzerine olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasının istenildiği, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davalarının idari dava türleri arasında sayıldığı, dosyanın incelenmesinden, uyuşmazlığın, davacılara ait Altındağ İlçesi, Ulubey Mahallesi, 219. Sokak 20 no'lu binanın ve eklentilerinin davalı idarece, imar yolu üzerinde bulunması ve kaçak yapı olduklarından dolayı yıkılması nedeniyle fazlaya ilişkin hakları saklı tutularak 6.000,00Yeni Türk Lirasının davalı idareden tahsili isteminden kaynaklandığının anlaşıldığı, davalı idarenin, binaların 81320 no'lu imar planında yolda kalması ve kaçak yapı olmaları nedeniyle yıkıldığını, davacılara tapulu hisselerine karşılık arsa tahsis edildiğini, herhangi bir bedel ödenmesinin mümkün bulunmadığını iddia ettiği, bu durumda, davacıya ait kaçak yapı ve eklentilerin 81320 no'lu imar planında imar yolu üzerinde kalması nedeniyle yıktırılmasından dolayı bir bedel ödenip ödenmeyeceği noktasından kaynaklanan ve sonuçta bir idari işlem olan imar planına dayanılarak sözü edilen yapı ve eklentilerin yıktırılmasından doğan zararın tazminine ilişkin bulunan davanın, imar mevzuatı hükümleri çerçevesinde idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği, bu nedenle, 2247 sayılı Yasa'nın 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasa'nın 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI ; Davacı Y. K. vekili tarafından davalı Altındağ Belediye Başkanlığı aleyhine Ankara 22. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde açılan 2008/34 Esas sayılı tazminat davasında, Danıştay Başsavcılığı tarafından 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi gereğince olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması nedeniyle gönderilen 2008/336 Esas sayılı dosyanın incelendiği, Ankara İli, Altındağ İlçesi, Ulubey Mahallesi, 219. Sokak, 20 kapı no'lu bina ve eklentilerinin, ağaçlarda dahil olmak üzere davalı idare tarafından 6.12.2006 günü zor kullanarak ve hiç bir bedel ödenmeksizin yıktırılması ve ağaçların sökülmesi nedeniyle 2007 yılı Bayındırlık Bakanlığı fiyatları esas alınarak 55.500,00YTL değer takdirine, fazlaya ilişkin haklar saklı kalmak kaydıyla şimdilik 6.000.00YTL'nin dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı idareden tazmini istemiyle Ankara 22. Asliye Hukuk Mahkemesi'ne davanın açıldığı, davalı idare tarafından görev itirazında bulunulması üzerine olumlu görev uyuşmazlığının çıkarıldığının anlaşıldığı, Anayasa'nın 125/son madde ve fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü bulunduğunun kurala bağlandığı, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesi gereğince idari eylem ve işlemlerden dolayı zarara uğrayanlar tarafından açılan tam yargı davalarının, idari dava türleri arasında sayıldığı,

davanın, davacının kendisinin de hissedar olduğu kadastral 3461 ada, 5 parsel sayılı taşınmaz üzerinde yaptığı gecekondusunun imar planında yolda kalması nedeniyle davalı Belediye tarafından yıktırılmasından dolayı uğranılan zararın yasal faizi ile birlikte ödenmesine hükmedilmesi istemiyle açıldığı, davalı idarenin, davacının murisi M. K.'a ait binanın kadastronun 3461 ada, 5 parselinde bulunan hisseli arazi üzerinde yapıldığını, söz konusu binanın 81320 nolu imar planında imar yolu üzerinde kaldığını, davacının murisinin imar planı çalışması ile yolda kalan hissesi yerine, 23371 ada, 6 nolu parselden tapulu hissesine karşılık 222 m2 arsa tahsis edildiğinden kamulaştırma konusu olmadığını, imar yolunda kalan binanın da hisseli parsel üzerinde yapıldığından imar affından yararlanmadığı için kaçak yapı niteliğinde olduğunu, herhangi bir bedele hükmedilecekse, bu bedelin enkaz bedeli olması gerektiğini iddia ettiği, davacı tarafından Ankara 22. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde açılan kamulaştırmasız el atma nedeniyle bedel tahsili davasında, ortada idarenin 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu kapsamında bir işlemin bulunmaması karşısında, davanın anılan Kanunun 14. maddesinde işaret edilen bedel artırma davası niteliğinde olduğunun kabulüne olanak bulunmadığı, dava dilekçesi incelendiğinde de, davacının davasını idarenin uygulamasından doğan zararın giderilmesi istemiyle açtığının görüldüğü, bu nedenlerle, imar planı ve buna dayalı imar uygulaması sonucunda uğranılan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, 2577 sayılı Kanun'un 2/1-b maddesinde yer alan "idari eylem ve işlemlerden doğan kişisel hakları doğrudan zarar görenler tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği, bu nedenle, Danıştay Başsavcılığı'nın 2247 sayılı Yasa'nın 10. maddesi gereğince yapmış olduğu başvurunun kabulü ile Ankara 22. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2008/34 Esas sayılı görevlilik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 2.2.2009 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Başvuru yazısı ve dava dosyası örneği üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı idarece anılan Yasanın 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak görev itirazında bulunulduğu ve Mahkemece, Yargıtay bozma kararına uyulmasına karar verilmesi üzerine 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Danıştay Başsavcısı'nca, 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada idari yargının görevli olduğu yolundaki yazılı ve sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacıya ait binanın, imar planında imar yolu üzerinde kalması nedeniyle tapulu hissesinin başka bir imar parselinden karşılanarak tapusu verilmekle birlikte davalı idarece herhangi bir bedel ödenmeksizin bina ve eklentilerinin(ağaçlar dahil) yıktırılmasından dolayı 2007 yılı Bayındırlık Bakanlığı birim fiyatları esas alınarak 55.500,00YTL değer takdirine, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla bu bedelin 6.000,00YTL'sinin dava tarihinden işleyecek yasal faiziyle birlikte davalı idareden tahsiline karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

Davacı vekili, dava dilekçesinde, bina ve eklentilerinin(ağaçlar dahil olmak üzere) yol açma çalışmaları nedeniyle davalı idarece hiçbir bedel ödenmeksizin yıkıldığını, yıkım için davalı idarece alınmış bir encümen kararı bulunmadığı gibi, bu konuda tebligat da yapılmadığını, davaya konu bina ve eklentilerinin 1975 yılında yapıldığını, davacının 2981 sayılı İmar Affı Yasası'ndan yararlandığını ve Yasanın öngördüğü tüm evrakları tamamlayarak Belediyeye sunduğunu ve binayı imar mevzuatına uygun hale getirdiğini belirtmiştir.

Davalı vekilince, savunma dilekçesinde, Belediyelerince davacıya ait binanın yıkılması işleminin tamamen imar uygulaması sonucu imar yolunda kalan binanın tasfiyesinden ibaret olduğu, davacının binası ile ilgili olarak Belediyelerince Kamulaştırma Kanunu'na göre hiçbir işlem yapılmadığı, yapılan ve kesinleşen imar planı gereği davacıya ait tapulu hissenin başka bir imar parselinden karşılandığı, imar yolu üzerinde kalan kaçak yapının da yıkıldığı ileri sürülmüştür.

Bu durumda, her ne kadar davacı tarafından Ankara 5. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde açılan tespit dosyasında yapı ve eklentileri için bedel tespiti yaptırılmış ve bu bedelin bir miktarı dava konusu edilmiş ise de, ortada idarenin 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu kapsamında bir işleminin bulunmadığı, davanın anılan Yasanın 14. maddesinde işaret edilen bedel arttırma davası niteliğinde olmadığı sonucuna varılmıştır.

Olayda, yapılan ve kesinleşen imar planının uygulaması sonucu imar yolunda kalan binanın yıkılmasıyla birlikte davacıya ait tapulu hissenin başka bir imar parselinden karşılandığı anlaşılmış olup, belirtilen duruma göre, imar planı ve buna dayalı imar uygulaması sonucunda uğranılan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde yer alan "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenle, Danıştay Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile görevsizlik kararının Yargıtay'ca bozulması üzerine bozma kararına uyulması yolunda verilen Asliye Hukuk Mahkemesi kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Danıştay Başsavcısı'nın BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile görevsizlik kararının Yargıtay'ca bozulması üzerine BOZMA KARARINA UYULMASI YOLUNDA VERİLEN Ankara 22. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 13.3.2008 gün ve E:2008/34 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA, 2.2.2009 gününde Üyeler Mustafa KICALIOĞLU ile Mahmut BİLGEN'in KARŞI OYLARI ve OYÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

KARŞI OY

2981 sayılı İmar Kanunun 18/10. maddesi uyarınca "Bu maddede belirtilen kamu hizmetlerine ayrılan yerlere rastlayan yapılar, belediye veya valilikçe kamulaştırılmadıkça yıktırılamaz."

16.5.1956 gün ve 1956/1-6 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme kararı uyarınca istimlak işlemlerine girişilmeksizin idare tarafından taşınmazına el atılan kişinin ilgili kamu tüzel kişiliği aleyhine el atmanın önlenmesi veya el atılan taşınmazın mülkiyetinin kamu tüzel kişiliğine devri karşılığında tazminat davası açabilir. Yargıtay 5. Hukuk Dairesinin istikrarlı kararlarında da, bu tür davaların kamulaştırmasız el atma davası olarak adli yargı yerinde görülmesi gerektiği kabul edilmiştir. (Y5HD. 1.5.2006, E.2006/2677,K.2006/5324) Bu bakımdan; uyuşmalığın adli yargı yerinde çözülmesi gerektiği, Danıştay Başsavcılığının 2247 sayılı Yasanın 10. maddesi uyarınca yaptığı başvurunun reddine karar verilmesi düşüncesinde olduğumuzdan değerli çoğunluğun aksi yönde oluşan görüşüne katılamıyoruz.